

Ssssst... ik heb teelbalkanker

Wie denkt dat taboes anno 2017 niet meer bestaan heeft het mis.

Zaadbalkanker is zo'n taboe. Als man bijt je nog liever je tong af, dan dat je zegt dat er daaronder iets mis is. Logisch, maar tegelijk speel je wel Russische roulette. Want zaadbalkanker is een van de meest agressieve vormen van kanker en kan al binnen een paar dagen uitzaaien.

DOOR JUDITH HOUBEN

Natuurlijk schaam je je als zestienjarige om tegen je moeder te zeggen dat je een knobbelletje in je zaadbal hebt", zegt uroloog Bart van der Heij (36) van het Zuyderland ziekenhuis, locatie Sittard. Vooral pubers schamen zich voor een tumor in hun ballen. Dat zou niet zo moeten zijn, want: „Eenmaal in behandeling, is de kans op genezing groot bij zaadbalkanker. Na de operatie geneest 95 procent, mits er geen uitzaaiingen zijn. Kanker in de zaadbal groeit vaak snel. Daarom is amputatie van de zieke teelbal binnen 72 uur na de diagnose nodig", vertelt de uroloog. De kans op volledig herstel is 80 procent bij uitzaaiingen naar de longen.

„Chemotherapie slaat bij uitzaaiingen van zaadbalkanker heel goed aan juist doordat het een snel groeiende kanker is. Het minst gunstig zijn uitzaaiingen in je hoofd (48 procent kans op herstel, red.). Maar liefst willen we chemotherapie en bestraling voorkomen door er tijdig bij te zijn, want deze therapieën geven op latere leeftijd een verhoogd risico op hart- en vaatziekten en andere klachten.”

Verontrustend

Een verontrustende ontwikkeling is dat zaadbalkanker uitgerekend bij jongere mannen (van 15 tot 45 jaar) de laatste jaren steeds vaker voorkomt. Jaarlijks komen er volgens het Integraal Kankercentrum Nederland 800 nieuwe patiënten bij. Dat is een stijging van 15 procent in vijf jaar.

Onduidelijk is waarom zaadbalkanker steeds vaker voorkomt. Landbouwpesticiden en straling van smartphones zijn mogelijke boosdoeners, maar wetenschappelijk bewijs ontbreekt.

Van der Heij: „Het enige dat we weten, is dat baby's met niet-ingedaalde teelballen later meer risico lopen. Mogelijk doordat de temperatuur in de buik hoger is. Persoonlijk denk ik dat er primair al iets mis is met niet-ingedaalde ballen. Maar dat is alleen een hypothese. Verder speelt erfelijkheid een rol.”

Ongeacht de oorzaak van teelbalkanker, is bewustwording van groot belang. Van der Heij juicht het daarom toe dat beroemdheden openhartig praten over hun ervaringen met teelbalkanker. Ex-wielrenner Lance Armstrong deed dit in zijn boek *Door de pijngrens*. Maar ook wielrenner Ivan Basso, kunstrijder Scott Hamilton, voetballer Jonas Gutiérrez en bijvoorbeeld het jongste Tweede Kamerlid Rens Raemakers uit Limburg maakten geen geheim van hun ziekte.

Van der Heij hoopt dat al die aandacht nooit wegebt. „Alleen zo kan dat taboe verdwijnen. Elke man,

jong en oud, zou zijn teelballen welkelijks moet checken op knobbelletjes, verhardingen of vergrotingen. Net zoals vrouwen hun borsten moeten controleren. Als man ken je je eigen ballen het best dus schroom niet en ga bij veranderingen naar de huisarts. Het hoeft geen kanker te zijn, maar laat er sowieso naar kijken, want wij zeggen altijd: er groeit maar weinig goeds in een teelbal.” Bijna vijf jaar geleden ging Erik van Berlo (46) onder het mes voor de amputatie van zijn tweede testikel. „Natuurlijk schaam je je als je op

jonge leeftijd hoort dat je teelbalkanker hebt. Je wil het gewoon zijn. Toch zou er geen taboe mogen zijn. Daarom praat ik er in mijn omgeving openlijk over, al vinden veel mensen dat onprettig.”

Twee keer

De Heerleenaar heeft twee keer zaadbalkanker gehad en vertelt zonder gêne over de tientallen onderzoeken en de twee operaties. Het begint allemaal in 2008 met een bezoek aan de huisarts voor onverklaarbare rugpijn. Een paar dagen

later ligt Erik in het ziekenhuis te wachten om naar de operatiekamer te gaan. Dan pas dringt goed tot hem door dat hij zaadbalkanker heeft en dat vandaag een van zijn ballen wordt verwijderd. „Twee dagen later waren de tumormerkers in mijn bloed al aan het zakken, dus ik had geen uitzaaiingen.”

Vijf jaar lang staat Erik onder strikte controle met longfoto's, bloedonderzoek en CT-scans. In 2012 is het opnieuw mis: de tumormerkers zijn terug. „Het bleek een nieuwe tumor in mijn andere bal te zijn.” Hij moet

meteen opnieuw onder het mes.

Angstiger

„Die tweede keer was ik veel angstiger. Weer kanker, dat maakte indruk. Ik ga sindsdien weer elke drie maanden op controle bij dokter Van der Heij en tot nu toe gaat alles goed.” In januari heeft Erik zijn laatste onderzoek.

De rest van zijn leven zal hij wel elke ochtend hormooncrème op zijn bovenbenen moeten smeren om zijn testosterongehalte op peil te houden.

Dat ik geen ballen meer heb, is geen enorm gemis.

Erik van Berlo

„De dokters vroegen ook of ik protheses wilde, maar daar zie ik het nut niet van in. Ik had al kinderen, dus ook daar hoefde ik me geen zorgen over te maken. Dat ik geen ballen meer heb, is geen enorm gemis. Tenzij ik stop met die crème. Dan krijg ik niet alleen geen erectie meer, maar loop ik ook het risico op hart- en vaatziekten, slaapproblemen, botontkalking en depressies.” Aanvankelijk vertelde Erik zijn verhaal anoniem, maar om te laten zien dat schaamte niet nodig is, ziet hij hier vanaf.

Eenmaal in behandeling, is de kans op genezing groot.

Bart van der Heij, uroloog

Ongeacht de oorzaak van teelbalkanker is bewustwording van groot belang. FOTO MARCO JEURISSEN

MARCO JEURISSEN, FL